

PREVENTIVNÍ PROGRAM

pro školní rok 2022/2023

Zpracovala Bc. Olga Lupoměská, školní metodik prevence

Úvod programu	2
O škole.....	2
Úvod k prevenci	3
Cíle programu.....	4
Preventivní aktivity v jednotlivých ročnících	4
Klíčové oblasti.....	4
První stupeň základní školy.....	5
Druhý stupeň základní školy	6
Preventivní programy	12
Metody a formy práce	13
Akce pro žáky a rodiče.....	14
Jednorázové akce pro žáky.....	14
Spolupráce s rodiči a aktivity pro rodiče.....	14
Další aktivity školy.....	14
Volnočasové aktivity pro žáky	15
Spolupracující organizace	15
Důležité kontakty	15
Odkazy na webové stránky s tematikou prevence	16
Evaluace programu.....	17
Legislativní zdroje vztahující se k prevenci	18
Zdroje	18

Úvod programu

Preventivní program patří mezi základní dokumenty v naší škole. Na jeho vypracování, a především dodržování jím nastavených pravidel, se podílí každý člen pedagogického sboru školy. Preventivní program obsahuje informace nejen pro učitele, ale i pro rodiče žáků a širokou veřejnost, která se s žáky školy dostává do kontaktu při každodenním styku.

Posláním preventivního programu školy je vychovat ze všech žáků bytosti, které budou prospěšné naší společnosti. Pomocí nejrůznějších preventivních akcí chceme přiblížit žákům nástrahy, kterým by se měli nejlépe vyhnout. Ať už ve vyučovacích hodinách, nebo na konkrétně zaměřených programech organizovaných buď školou, nebo externími organizacemi se snažíme jim přiblížit rizika, a hlavně možné následky spojené se společensky škodlivými jevy jako je užívání návykových látek, alkoholu, kouření, krádeže, vandalismus a další. V rámci preventivních programů si žáci vyzkouší, jak odolávat nabídkám drog a odmítat je a nenechat se svést k nekalým činnostem. Zároveň se dozvědí, kde mohou vyhledat pomoc, pokud se oni nebo jejich blízcí dostanou do problémů. Cílem preventivního programu je nejen odstrašující funkce, ale hlavně osvětová, kdy na žáky není vyvíjen nátlak, ale různými formami se učí, jak být lepšími. Naučí se základním morálním hodnotám i tomu, jak tyto morální hodnoty zakomponovat do svých životů, nést si je v sobě a v pozdějším věku je předávat dál svým dětem. Osvojí si vhodnou komunikaci nejen ve vrstevnických kruzích, ale i základy asertivních technik komunikace.

O škole

Název a adresa školy	Základní škola, Chrudim, U Stadionu 756
Zřizovatel	Město Chrudim
Ředitel	Mgr. Jindřich Vyhnánek
Telefon	469 695 641
E – mail	zs.stadion@chrudim.cz

Výchovný poradce	Mgr. Šárka Prokopová
Telefon	469 695 649
E – mail	poradenstvi@zsustadionu.chrudim.cz
Konzultační hodiny	kdykoli po předchozí domluvě
Školní metodik prevence	Bc. Olga Lupoměská

Telefon	469 669 656
E – mail	poradenstvi@zsustadionu.chrudim.cz
Konzultační hodiny	kdykoli po předchozí domluvě

	Počet tříd	Počet žáků
1. stupeň	10	
2. stupeň	12	
Celkem	22	

Úvod k prevenci

Z hlediska výskytu rizikového chování, jako je zneužívání drog, šikana a jiné projevy rizikového chování, patří žáci základních škol k nejohroženější skupině. V této věkové skupině se objevují i nové rizikové jevy jako např. kyberšikana.

Z tohoto důvodu je třeba včasné zahájení primární prevence již v průběhu základní školní docházky, a to vhodnou formou přiměřenou věku cílové skupiny. Je důležité mluvit s žáky na dané téma i na neformální úrovni.

Naše škola realizuje komplexní, dlouhodobý program prevence rizikového chování, do kterého je zahrnuto co nejvíce spolupracujících složek včetně rodičů.

Program je zaměřen na všechny věkové kategorie žáků, zvláště na nejohroženější skupinu žáků ve věku 12 až 15 let.

Rada rodičů se usnesla, že se koná velké množství preventivně zaměřených akcí, proto bude v dalších letech jejich množství omezeno na jednu akci na ročník.

K problematice rizikového chování využíváme především odbornou a metodickou literaturu, která je k dispozici všem učitelům v prostorách školního poradenského pracoviště (ŠPP). Škola též využívá předplatné časopisů Prevence a Třídní učitel. Podněty k řešení rizikového chování čerpáme i ze schránky důvěry. Informace získají žáci i pracovníci školy na nástěnce primární prevence. Hlavní nástěnka k primární prevenci se nachází u prostor ŠPP. Rodiče i žáci naleznou nejdůležitější informace na webových stránkách školy www.zsustadionuchrudim.cz, kde je zveřejněn Školní řád, Preventivní program, Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků. Poradenské služby poskytuje Školní poradenské pracoviště, na které se mohou obracet žáci, rodiče i pedagogové při řešení různých situací.

Probíhají vzdělávací semináře pro všechny pedagogické pracovníky, také se účastníme setkání metodiků prevence a výchovných poradců v rámci okresu a účastníme se i konferencí o prevenci rizikového chování.

Cíle programu

Prevence rizikového chování¹ v působnosti naší školy je zaměřena na předcházení rizikovým jevům v chování žáků:

- drogové závislosti, alkoholismus, kouření a onemocnění HIV/AIDS a další infekční onemocnění v souvislosti s užíváním návykových látek
- virtuální drogy – netolismus (počítače, video, televize, internet a gambling)
- šikanování a ubližování, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií
- vandalismus a další formy násilného chování
- záškoláctví
- krádeže osobních věcí
- rasismus, xenofobie, homofobie, extremismus, antisemitismus
- kriminalita a delikvence
- závislost na politickém a náboženském extremismu
- negativní působení sekt
- sexuální rizikové chování
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
- prevence úrazů a otrav

Dále je zaměřena na rozpoznání a zajištění včasné intervence, zejména v případech:

- týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání dětí
- ohrožování mravní výchovy mládeže
- poruch příjmu potravy (bulimie, anorexie)
- domácího násilí
- sebepoškozování
- poruch autistického spektra

Preventivní aktivity v jednotlivých ročnících

Klíčové oblasti

- oblast přírodovědná (např. biologie člověka, fyziologie, biologické účinky drog, chemické aspekty drog apod.)
- oblast zdravého životního stylu (např. výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, podmínky správné výživy, volný čas apod.)

¹ Strategie primární prevence 2019-2027

- oblast společenskovední (proces socializace jedince, užší a širší společenské prostředí, jedinec ve vzájemné interakci se sociálním prostředím apod.)
- oblast rodinné a občanské výchovy (postavení rodiny ve společnosti, vedení domácnosti, správná výživa, zdravý vývoj a příprava na život, formy komunikace, zvyšování sociální kompetence dětí a mládeže, subjekty participující v oblasti prevence drog apod.)
- oblast sociálně právní (právní aspekty drog, práva dítěte, význam a cíle reklamy apod.)
- oblast rizikového chování (postoj společnosti ke zneužívání drog, delikventní chování, kriminalita, xenofobie, šikanování, rasismus apod.)
- volnočasové aktivity

První stupeň základní školy

1. – 2. ročník

- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“
- bezpečně rozlišovat dobré a špatné
- komunikace probíhá na téma rodina a mezilidské vztahy, trávení volného času
- třídní učitel podporuje pozitivní aktivity u dětí

Primární prevence je upevňována především v hodinách prvouky, přírodovědy a vlastivědy.

3. – 5. ročník

- pozitivní ovlivnění zdraví žáků, které je chápáno jako stav tělesné, duševní a sociální pohody
- prožívání sebe jako individuality, ale v kontextu s druhými lidmi, okolním světem, ochrana své identity, svého já
- osvojení si dovednosti řešit stres a dodržování životosprávy
- schopnost pracovat v kolektivu
- uvědomění si, co tělu prospívá
- posilování schopnosti vypořádat se s odmítnutím, zklamáním, selháním
- informace o škodlivosti některých látek (alkohol, cigarety, drogy)
- komunikace na téma parta, přátelství
- vysvětlení rozdílu mezi šikanou a škádlením

Druhý stupeň základní školy

Přechod na druhý stupeň základní školy přináší řadu změn a z nich vyplývajících zátěžových situací – změna třídního učitele, střídání vyučujících v jednotlivých předmětech, odchod některých spolužáků (víceletá gymnázia, sportovní třídy apod.) a zvýšené nároky na objem a strukturu učiva. V tomto věkovém období dochází k celé řadě fyzických a psychických proměn, a je tedy obdobím rizikovým pro nástup sociálně patologických jevů.

6. – 7. ročník

- vytváření a prohlubování vztahu důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem
- stanovení pravidel soužití třídy
- formování skupiny, která je pro žáky bezpečným místem, která jim pomůže vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování – šikanování, užívání alkoholu a drog, vzniku různých typů závislostí apod.
- hlubší vzájemné poznávání účastníků
- upevňování kolektivních vztahů se včasným odhalením nežádoucích projevů rizikového chování
- trénink obrany před manipulací, umění říci „ne“
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- zvládání náročných fyzických a duševních situací
- umění vyrovnat se s neúspěchem
- informace o škodlivosti kouření a alkoholu
- negativní vlivy návykových látek na rodinu a jednotlivce

8. ročník

- upevňování vztahů v komunitě vrstevníků
- rozvoj schopností přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí
- nácvik efektivní komunikace na základě vlastních prožitků
- nácvik řešení zátěžových situací
- zvýšení schopnosti odolávat nebezpečí, krizi, stresu, zátěžovým situacím (včetně odmítání alkoholu, drog, nikotinu, nevhodných způsobů chování)
- přehled životních rizik
- společenské vztahy (rasismus apod.)
- modelové, projektové situace poskytující návody k řešení problémů
- negativní vlivy návykových látek na rodinu a jednotlivce

9. ročník

- mapování a fixace dosažených výsledků osobnostního a sociálního rozvoje
- informovanost v oblasti drog, kde hledat odbornou pomoc
- orientace v trestní odpovědnosti za přečiny a porušení zákonů
- nácvik modelových situací

Ročník	Předmět	Téma
1. - 3.	Prvouka	<p><u>škola</u> – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace</p> <p><u>rodina</u> – vztahy, funkce</p> <p><u>soužití lidí</u> – mezilidské vztahy, komunikace, národnostní menšiny</p> <p><u>chování lidí</u> – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality, rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům</p> <p><u>právo a spravedlnost</u> – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy</p> <p><u>základní globální problémy</u> – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí</p> <p><u>péče o zdraví</u> – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, ochrana před infekcemi přenosnými krví/hepatitida, HIV/AIDS, drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena</p> <p><u>základy sexuální výchovy</u></p> <p><u>návykové látky a zdraví</u> – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií</p> <p><u>osobní bezpečí</u> – krizová situace – vhodná a nevhodná</p>

		<p>místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek, bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky, předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích, příčiny a prevence vzniku požárů, situace hromadného ohrožení</p>
4. - 5.	Přírodověda, vlastivěda	<p><u>člověk a jeho zdraví</u> – péče o zdraví, ohrožení fyzického a duševního zdraví, čísla tísňového volání</p> <p><u>základní globální problémy</u> – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality</p> <p><u>návykové látky a zdraví</u> – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií</p> <p><u>osobní bezpečí, krizové situace</u> – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích</p> <p><u>právo a spravedlnost</u> – lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků, protiprávní jednání, korupce, právní ochrana občanů</p>
6.	Výchova k občanství	<p><u>rodina</u> – vztahy a rodinné problémy, náhradní rodinná výchova</p>

		<p><u>volný čas a jeho využití</u> – komunikace, sebepojetí, sebehodnocení, pozitivní hodnocení druhých, akceptace druhého, tolerance k menšinám, rasistické, xenofobní a extrémistické projevy v chování lidí</p> <p><u>vlast</u> – nacionalismus apod.</p> <p><u>kultura</u> – podoby a projevy kultury, vandalismus, masová kultura, prostředky masové komunikace, vliv masmédií na život člověka</p> <p><u>nenechat si ublížit</u> – bezpečné chování při různých činnostech s vrstevníky, projevy násilí – agresivita, šikana, kriminalita mládeže, týrání a zneužívání dětí, brutalita a jiné formy násilí, linky důvěry, rizika dopravy</p>
7.	Výchova k občanství	<p>prevence šikany a agresivního chování</p> <p><u>kultura</u> – podoby a projevy kultury, vandalismus, význam ochrany lidských práv a svobod, práva dítěte</p>
8.	Výchova k občanství	<p>Základní lidská práva, práva dítěte, úprava lidských práv a práv dítěte v dokumentech, poškozování lidských práv, diskriminace, protiprávní jednání, korupce, trestní postižitelnost.</p> <p>Asertivní chování a dovednosti, asertivní techniky, práce s afekty, zvládání strachu a hněvu, usměrňování emocí a jejich přiměřené vyjádření.</p> <p>Sexuální dospívání, AIDS, předčasná sexuální zkušenost a její rizika, ochrana před nákazou, promiskuita, sexuální zneužívání, sexuální orientace, deviace, základní principy odpovědného sexuálního chování, plánování rodičovství, druhy antikoncepce, předčasné ukončení těhotenství.</p> <p>Návykové látky (alkohol, kouření, ostatní druhy drog).</p>
9.	Výchova k občanství	<p>Lidská setkání, podobnosti a odlišnosti lidí přirozené sociální rozdíly mezi lidmi, problémy lidské nesnášenlivosti, xenofobní jednání</p>

		<p><u>vztahy mezi lidmi</u> – mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích</p> <p>Životní názor, víra, náboženství, sekty, svoboda a tolerance, závislost a samostatnost.</p> <p>Masová kultura, prostředky masové komunikace, vliv masmédií na život člověka, nezávislý tisk.</p> <p><u>právo</u> – protiprávní jednání, právo v každodenním životě, člověk v právních vztazích, právní řád v ČR</p>
8.	Chemie	<p><u>chemie v životě člověka</u> – léčiva, návykové látky, drogy</p>
6.	Výchova ke zdraví	<p><u>co víme o zdraví</u> – zdraví, zdravý způsob života</p> <p><u>jak pečovat o zdraví</u> – jak se chránit před úrazem, nebezpečné látky, nebezpečný internet</p> <p><u>zdraví na talíři</u> – zásady zdravé výživy</p> <p><u>dospívání</u> – období velkých proměn, změny v období dospívání, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost</p> <p><u>riskovat se nevyplácí</u> – rizika ohrožující zdraví, kouření, pití alkoholu (škodlivé účinky na zdraví), HIV (AIDS) – cesty přenosu, odmítání návykových látek, návykové látky a zákon, počítače a hazardní hry, reklamní vlivy</p>
8.	Přírodopis	<p><u>pohlavní soustava</u> – nebezpečí přenosu pohlavních chorob</p> <p><u>vývoj jedince</u> – návykové látky a jejich nebezpečí</p> <p><u>zdraví a nemoc</u> – úrazy, bezpečné chování v dopravě</p> <p><u>výživa jako součást životního stylu</u> – poruchy příjmu potravy</p> <p><u>reprodukční zdraví a sexuální dospívání</u> – sexualita, pohlavní styk, rizika ohrožující reprodukční zdraví, předčasná sexuální zkušenost a její rizika, choroby přenosné pohlavním stykem, rizikové chování a ochrana před nákazou, promiskuita, sexuální</p>

		<p>zneužívání, sexuální orientace, poruchy pohlavní identity, sexuální deviace, sexualita a zákon, základní principy odpovědného sexuálního chování</p> <p><u>dospělost a odpovědnost</u> – prostředí, plánování rodičovství, antikoncepce, předčasné ukončení těhotenství, odpovědné rodičovství</p>
6. -9.	Tělesná výchova	<p><u>drogy a jejich vliv na organismus</u> (odmítání drog a jiných škodlivých látek jako neslučitelných se sportovní činností, problematika užívání anabolik, doping)</p> <p><u>fair play</u> jednání</p> <p>Vyrovňovací a relaxační cvičení, důvody, proč je používat, pomoc při zvládnání stresu.</p> <p>Bezpečné chování na sportovištích a sport. akcích, předcházení úrazů, sebehodnocení.</p>
5. a 7.	Informatika	Základní pravidla bezpečnosti práce s počítačem, bezpečné užívání internetu, hazardní hry
6. a 7.	Příprava pokrmů	Zdravá výživa, zdravý životní styl, zásady bezpečnosti práce, prevence úrazů, ochrana zdraví
ŠD		<p>Zdravý životní styl (odpovědnost za svou osobu, své zdraví, správné stravování, návyky, osobní hygiena).</p> <p>Posilování komunikačních dovedností (schopnost vyjádřit se, naslouchat).</p> <p>Odpovědnost za své chování (pravdomluvnost, schopnost objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování).</p> <p>Ovládnání negativních citových reakcí (stres, vyrovnávání se s neúspěchem).</p> <p>Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině.</p> <p>Formování životních postojů (úcta, porozumění, tolerance, prevence soc. patolog. jevů, podobnost a odlišnost lidí).</p> <p><u>doprava</u> – rizikové chování</p>

		využívání volného času (kroužky, zájmy, záliby)
--	--	---

Preventivní programy

- **Šikana, šikádlení a já (1. ročník)**

Primární prevence šikany, agrese, co dělat, když se cítím šikanován a co dělat, když vidím, že je šikanován někdo jiný.

- **Cesta do školy (1. ročník)**

Chodec – chodník, stezka pro chodce, chůze po krajnici, koloběžky a ostatní sportovní vybavení, přechod pro chodce, přecházení mimo přechod, přecházení přes přejezd, čekání na zastávce, jízda v MHD, vystupování z autobusu.

- **Naše tělo jako domov (2. ročník)**

Interaktivní zážitkový program, během kterého žáci pochopí své tělo jako svůj domov a kouření, energy drinky a sladké nekvalitní jídlo jako příklady návyků, které ničí tělo.

- **Volný čas dětí (2. ročník)**

Bezpečnost na hřišti – míčové hry, prevence úrazů, opuštěná zvířata, injekční stříkačky, pozor na cizí lidi, obytná zóna, bezpečnost doma, el. energie, popáleniny, ochutnávání neznámých věcí, ostré předměty; tísňové linky 112, 150, 155, 156, 158.

- **Pozor nebezpečí (3. ročník)**

Interaktivní zážitkový program, během kterého si žáci vyzkouší, co dělat v nebezpečných situacích způsobených lidmi nebo přírodními katastrofami.

- **Dopravní výchova (3. ročník)**

Jízda na kole, vybavení jízdního kola, dopravní značky – jejich význam a rozdělení, tísňové linky.

- **Plavba po online moři (4. ročník)**

Interaktivní zážitkový program zaměřený na rozpoznání rizik užívání internetu.

- **Jízda na kole (4. ročník)**

Jízda vpravo, vyjíždění od okraje vozovky, dávání znamení o změně směru jízdy, dopravní značky, objíždění překážek, předjíždění, přednost zprava, kruhový objezd, odbočování vlevo.

- **Moje planeta, můj domov (5. ročník)**

Interaktivní zážitkový program, během kterého žáci zjistí hlavní současné enviromentální problémy planety Země a budou hledat odpověď na otázku, co může každý sám dělat pro spokojené trvání života na Zemi.

- **Moderní je nekouřit (6. ročník)**

Multimediální preventivní program pomáhá dětem a mladým lidem uvědomit si jejich životní priority a pochopit finanční, zdravotní, pracovní a společenský dopad závislosti na nikotinu. Dává pozitivní podporu mladým lidem, kteří této závislosti nepodlehli. Dále se zde mluví o souvisejících tématech jako jsou rizika užívání marihuany a vodní dýmky.

- **Skrvtá nebezpečí internetu (7. ročník)**

Dramatizačně zážitkový program ve kterém si žáci sami prožijí skutečný příběh svého vrstevníka, který skončil až u soudu za šíření nahé fotky. Program je zaměřen na osobní zodpovědnost žáků.

- **Bolest – nemoc jménem šikana (8. ročník)**

Jak rozpoznat šikanu vs. škádlení, jak se chovat k agresorům a jak pomoci obětem.

Součástí programu jsou sociální hry a praktický nácvik chování.

- **Závislosti (9. ročník)**

Aktivizační program s prvky dramatu. Drogy, řezání se a netolismus. Jak řešit špatnou partu, nudu a osobní problémy.

- **Přestupkový zákon (9. ročník)**

- přestupek
- formy zavinění přestupku – nedbalost, úmysl
- věková odpovědnost
- druhy správních trestů
- přestupky proti občanskému soužití, proti veřejnému pořádku, proti majetku
- omezení dostupnosti tabákových výrobků a alkoholických nápojů
- přestupek přechovávání omamných a psychotropních látek

Metody a formy práce

Metody a formy práce, které se osvědčily:

- informace (výklad)
- besedy, přednášky
- aktivní sociální učení
- individuální přístup
- samostatná práce (referáty apod.)
- skupinová či párová práce ve třídě, projektové vyučování
- dramatická výchova, sociální hry, nácvik odmítání drog apod.

Akce pro žáky a rodiče

Jednorázové akce pro žáky

- sběr léčivých bylin
- ekologické programy – EKOCENTRUM Pardubice
- ukázky práce zásahových vozidel IZS, besedy s hasiči a policisty
- kulturní akce, koncerty, divadlo, kino
- osvětové přednášky – preventivní programy
- volba povolání na Úřadu práce Chrudim (9. ročníky)
- projektové dny
- Den naruby (žáci 9. ročníků vyučují na prvním stupni)
- školní olympiáda
- spolupráce s knihovnou

Spolupráce s rodiči a aktivity pro rodiče

Ve škole funguje Rada rodičů, pravidelně se schází a spolupracuje s vedením školy. Rodiče jsou na začátku školního roku na třídních schůzkách seznámeni s umístěním důležité školní dokumentace (Školní řád, Preventivní program apod.) na webových stránkách školy: <http://www.zsustadionuchrudim.cz/dokumentace.php>.

Škola nabízí:

- konzultace s výchovnou poradkyní a metodičkou prevence
- pravidelný styk třídních učitelů s rodiči
- konzultační odpoledne pro rodiče
- dny otevřených dveří
- slavnostní zápis do prvních ročníků
- výstavky prací žáků ve třídách i prostorách školy
- ukázkové hodiny pro rodiče a děti z mateřských škol

Další aktivity školy

O veškerém dění ve škole rodiče naleznou informace na webových stránkách školy www.zsustadionuchrudim.cz. V prostorách školy je umístěna nástěnka s tématem prevence i schránka důvěry. Za obojí zodpovídá školní metodička prevence.

Ve škole jsou zveřejněny konzultační hodiny pracovníků školního poradenského pracoviště, výchovné poradkyně a metodičky prevence. Žáci jsou zvyklí řešit své problémy aktuálně i mimo zmíněné konzultační hodiny.

Volnočasové aktivity pro žáky

Škola nabízí žákům možnost smysluplného trávení volného času. Z důvodu sportovního zaměření naší školy jsou mnohé aktivity cílené na aktivní trávení volného času. Škola umožňuje:

- sportovní vyžití v areálu školy – lezecká stěna, tartanová dráha, stolní tenis
- navštěvovat sportovní, dopravní, umělecké kroužky i naukové kroužky
- zúčastnit se exkurzí, podzimních, zimních a jarních soustředění sportovních tříd, lyžařských výcviků, ozdravných pobytů v přírodě, poznávacích zájezdů, sportovních soutěží, školní olympiády, sportovních dnů, Dne dětí, zájezdů do divadla, kulturních akcí, Dne otevřených dveří, vystoupení pro různé příležitosti (flétničky v nemocnici apod.)

Spolupracující organizace

Škola pravidelně či příležitostně spolupracuje s dalšími organizacemi:

- Pedagogicko-psychologická poradna Chrudim
- Městský úřad Chrudim – odbor školství, OSPOD
- DDM Chrudim
- SVP Archa – SORAD
- HZS Chrudim, Červený kříž
- Chrudimská beseda
- denní stacionář „Jitřenka“
- Policie ČR, Městská policie Chrudim

Důležité kontakty

- Městský úřad Chrudim, Resselovo náměstí 77, tel: 469 657 111
 - vedoucí odboru sociálních věcí, Mgr. Radka Pochobradská, tel: 469 657 580, radka.pochobradska@chrudim.city.cz
- Pedagogicko-psychologická poradna, Poděbradova 842, Chrudim, tel: 469 621 18
- SVP Archa Chrudim, Školní náměstí 11, tel: 469 623 786, mob: 777 530 497, Mgr. Petr Pražák, psycholog, svp.archa@archa-chrudim.cz
- Policie ČR, Krajské ředitelství policie Pardubického kraje, územní odbor Chrudim, Všehrdovo náměstí 46, tel: 974 561 111

- Městská policie Chrudim, Resselovo náměstí, tel: 469 657 826, policie@chrudim-city.cz
- Mgr. František Krampota, okresní metodik prevence, frantisek.krampota@ppp-pardubice.cz
- Acet ČR o.s., ČSA 492, 537 01 Chrudim, tel: 733 121 953, kontaktní osoba Mgr. František Krampota
- Středisko výchovné péče pro děti a mládež Pyramida, Sokolovská 146, 533 54 Rybitví, tel: 466 680 338, mob: 723 134 604, kontaktní osoba Mgr. Martin Fiala
- Sdružení linka bezpečí, v provozu 24 hodin denně, www.linkabezpeci.cz
 - Pomoc online: 116 111
 - Rodičovská linka: 606 021 021
- Linka důvěry Ústí nad Orlicí, www.linkaduveryuo.cz, 465 524 252, napis@linkaduveryuo.cz, v provozu 24 hodin denně
- Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, pomluv na Facebooku, www.horka-linka.cz
- Poradna E-Bezpečí – poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na internetu, <https://poradna.e-bezpeci.cz/>
- Občanské sdružení Anabell Praha pro poruchy příjmu potravy, <http://www.anabell.cz/>, telefonická krizová linka Anabell v provozu pondělí–pátek od 8,00–16,00 hod: 774 467 293

Odkazy na webové stránky s tematikou prevence

- Společenství proti šikaně, www.sikana.org
- Portál E-Bezpečí, www.e-nebezpeci.cz
- Online poradna projektu E-Bezpečí, www.napisnam.cz
- Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz
- Informační portál o ilegálních a legálních drogách, www.drogy-info.cz
- Drogový informační server, www.drogy.net
- Prevence rizikového chování, www.prevence-info.cz
- Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz
- Web Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz
- Internet poradna, www.internetporadna.cz
- Veřejný ochránce práv, www.ochrance.cz

Evaluace programu

Jednotlivé části programu jsou pravidelně vyhodnocovány, průběžné zprávy a závěrečné hodnocení prevence jsou předávány do rukou ředitele školy, je s nimi seznámen pedagogický sbor a jsou součástí výroční zprávy školy. Při hodnocení jsou využívány kvantitativní metody (počty realizovaných akcí a zapojených žáků aj.) a metody kvalitativní. Zde je významným ukazatelem dotazníková forma pro žáky a jejich hodnocení, co zažili a jak byli s akcí spokojeni. Hodnocení žáků zjišťujeme bezprostředně po uplynulé akci. Do hodnocení akcí jsou zapojeni i participující vyučující.

V posledních letech se nám daří řešit mnoho problémů již v zárodku, a tím eliminovat závažnější projevy rizikového chování. Také se nám podařilo zlepšit komunikaci mezi sebou, mezi školou a rodiči. V příštích letech se budeme více zaměřovat na psychickou pohodu žáků, kteří bývají často ovlivňováni špatnými vnějšími vlivy, např. mezinárodní politická situace, rodinné neshody, psychická nepohoda jako následek nemoci Covid 19. Novým tématem se rovněž stává integrace ukrajinských žáků do kolektivu, a to pohledem obou stran. Pomoc ukrajinským dětem pochopit kulturní odlišnosti, mentalitu a návyky našich dětí a pomoc českým dětem, umět pochopit situaci, ve které se jejich noví spolužáci momentálně nacházejí.

Tento Preventivní program je konzultován s vedením školy a výchovnou poradkyní. Probíhající aktivity zahrnuje pouze rámcově, v průběhu školního roku je doplňován a aktualizován podle nabídek programů z poraden. Dále reaguje na aktuální situaci ve škole.

Ve škole působí školní poradenské pracoviště, které se schází každý týden a snaží se efektivně řešit veškeré rizikové chování. Velkým přínosem jsou i deníky třídních učitelů, kterými učitelé informují metodika prevence o situaci ve třídách, a metodik pak závěry sděluje vedení školy.

Dlouhodobé cíle

- vytvoření pedagogického sboru, který bude vzájemně spolupracovat při řešení problémových jevů
- prohlubování spolupráce mezi ŠPP a ostatními pedagogickými pracovníky
- zavádění metod, které pomohou co nejefektivněji snížit rizikové chování
- posilování odpovědnosti žáků za jejich rozhodnutí
- výchova ke zdravému životnímu stylu

Střednědobé cíle

- analyzování vytipovaných třídních kolektivů pomocí dotazníkového šetření
- péče o žáky se zdravotními a sociálními riziky

- posilování vzájemných vztahů mezi žáky
- nabídka volnočasových a sportovních aktivit
- nácvik sociálních dovedností (sebepoznání, vzájemné poznání, uvědomování si vlastních pocitů, schopnost empatie, řešení konfliktů)

Krátkodobé cíle

- řešení problémů ve třídách
- nabídka mnoha pravidelných zájmových školních i mimoškolních aktivit pro žáky

Doporučení pro školní rok 2022/2023

- zaměřit se na důsledné dodržování školních pravidel
- sledovat a ihned řešit absenci žáků
- zaměřit se na posilování pozitivních vztahů ve třídě, integrace ukrajinských dětí
- vést žáky k zodpovědnému chování vůči majetku druhých
- více se zaměřit na psychohygienu žáků

Legislativní zdroje vztahující se k prevenci

- Zákon č. 561/2004 Sb. (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Vyhláška 116/2011 Sb., kterou se mění vyhláška 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č.j.: 21291/2010-28
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, MŠMT č.j.: 21149/2016
- Strategie primární prevence 2019–2027

Zdroje

- CIKLOVÁ, Kateřina. *Rizikové chování ve škole s vazbou na legislativní úpravu*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství EconomPress, 2014, 160 s., ISBN 978-80-905065-6-5
- GILLERNOVÁ, Ilona; KREJČOVÁ, Lenka, a kol. *Sociální dovednosti ve škole*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012, 248 s., ISBN 978-80-247-3472-9
- KNOTOVÁ, Dana. *Školní poradenství*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014, 264 s., ISBN 978-80-247-4502-2
- časopis Prevence, časopis Třídní učitel

Vypracovala: Bc. Olga Lupoměská, dne 31. 8. 2022

školní metodik prevence

Schválil: Mgr. Jindřich Vyhnánek

ředitel školy